

որ չէնք աւարակացնելու ու երբէք չորբայեցնել
ներ : Սկի որ բարդ ու վաշտեալ անցնի ,
իւր յետագոյն էլ բանի , վաշտաւանի նաւա-
մը պէս որ հեռաւոր տեղերէ հայ էլ բերէ :
Լուսաօրանց հանաւի էլէլէ ու ծառանէ-
րան ուրիշէք էլ բաժնէ : Իր հեռաւորութեամբ
էլ խօսի ու խաղաղութեամբ խորհարար հո-
րայ : Եւ որ հիշելու գեղեցիկութիւնը չիլ էլ
պէտէն , բայց ասորաւանութիւն էլ ինչ որ
գովուի :

Երբ դեռ պապանի էի , սխալէլէս առաջ ,
աղօթեցեալս մէջ իմաստութեանը խնդրեցի ,
եւ ինչպէս որ մեռնիմ պիտոր խնդրեմ : Եւ ուր
շատ բան վաստակեցայ . չիլ աշխատեցայ ու
շատ հանգիստ գտայ եւ ժառանգիս համար
որ ինքի իմաստութեան արտաւ : Դառն որ
չիւն էլ տեսնաւ նայեցէք որ լաւ սովորի ու
շատ ունի էլ գործէք . աշխատեցէք չանի որ
ժամանակ ունի ու վարչութիւնի մէջ էլ ըլլայ :

Կը շարունակուի :

Այս կրթական հրահանգիչ յօդուածս իտա-
լացի անուանի կեսար ֆանգու հեղինակին է ,
իրեն կալուածութեան ըստած գրքէն առնուած , որն
որ տղայոց համար ընտանի ոճով օգտակար խրատ-
ներ բովանդակելուն համար յաջորդաբար օրա-
գրիս էջերուն մէջը ամբողջ կը հրատարակեմք :

Անցեալն :

Ի՞նչպիսի առցուք ի բըրլին ,
Սինչ աստղ պզուտ վայրաբեր ,
Չափեալ զաւուրցն բաժին
Պնայ դարահոս ընդ այեր .
Յասպարիզին նուաղ յընթաց
Ի՞նչպիսի թողեալ մըթազգեաց
Օհետազայ ստուերն երկրական ,
Տիեզերաց զոր երփնէ
Պէտէ կէսն ըզնա տեսանէ ,
Կէսըն թաթու ի մըթան :

Յայսմ ի պահու հողագործ
Ի՞նչսեմաստուեր ի հովտին ,
Ի՞նչպիսի յերկրս անդ դաշտին :
Յայս ժամ , աղբեր առ երի
Հանգի պանդուխտն առ վայր մի

Յառաւօտին ընթացից .
Յայսմ եւ հողին մըտայոյզ
Պառնայ եւ տայ զակն ի յոյս .
Ի՞նչ է ընդ իւր ուղեկից :

Սեր աստղ հանգոյն տըխրագած
Սին շիջանուտ կաթեալ լոյս
Ի՞նչպիսի մեր կենաց ,
Ի՞նչպիսի առկայծ յարտասուս :
Բոտուեր մահուն փութածեմ
Հապ արկանէ մութ նըսեմ
Ի՞նչպիսի վաղանց կենցաղոյս .
Ի՞նչ ի տըխուրն այն հուսկ կէտ
Ի՞նչ յայգս այգուն մնայ եւ եթ
Սըտերմութիւն մեզ եւ յոյս :

Տես բարեկամդ համածին ,
Ի՞նչպիսի խանձարոց ինձ ընկեր ,
Ի՞նչ ո՞գիտէ ի շիրմին
Ի՞նչ որ տացէ նինջ ընթեր .
Տես ինձ ըզհուսկ կատարած
Պանդըխտութեանս անձկայրեաց ,
Օ որ ծըրագրեաց մեզ բախտ նոյն :
Ի՞նչ , յայս բարձանց յորում կամք
Յակն արկանեմք միակամք
Օ եւս ապառնեաց ու անցելոյն :

Ի՞նչ կեանս անցուք , թէ իշխես .
Յոյս նաւազին խընդալից
Օ նաւաւ վայրէջ ջուրցն յերես
Ի՞նչպիսի պըսակս անձ վարդից .
Պէղածիծաղ եւ կամ այգ
Հանգետ յերփնից ջինջ երանգ
Ի՞նչպիսի ներկեաց զտիւ պայծառ :
Կամ խրոխտ արծուոյ բիւք ական
Ի՞նչպիսի տեսին բացական ,
Ի՞նչ զոր մեզ բախտ պարգեաց վայր :

Ի՞նչ զուր մեզ կայր ազգարար՝
Սահահրաւեր ի յուղին՝
Ի՞նչպիսի յերկրս յերկր ի ծայր
Ի՞նչ տանդ տեսիլ տապանին :
Ի՞նչ ընդդէմ յուղուջ տըխրալի ,
Ի՞նչ անդ ի դարս վաղեմի ,
Օ արդք թըլէին ընդունայն :
Ի՞նչ մեալ , աւաղ , յըստուեր իւր
Յերագեալ աւուրս բիւր ,
Պէտէ կեանս օր եւ վաղուեան :

Վանիցս յեզեր անդ ալեաց ,
Ուր կայ ի քուն լիսիդայն ,
Պար զսարթ եւ խօլ գեղանեաց
Յերգ նըւագացս ընթացան :
Վանիցս եւ կուր թափառօտ
Շրփեաց յալիսն անաղօտ
Օղբրս ձրգեալս ի ջերմ սէր ,
Սինչդեռ դըշխոյն կաթոգին
Սրփուէր յալիս հարթ լըռին
Րզշարշ ցայգոյ խընկաբեր :

Վանիցս յեռանդն ի կայտիւ՝
Խորախձանացս ըզկընի ,
Ստն հընախօսն ի փանդիւ՝
Սէհ անդաձմանց ձայն տայի .
Որք ի թառամ բոյր վարդից
Ու ի ծըխաշունչ սիք տաշտից
Թըռանէին թեւապար ,
Ի սլաց թեւոցն երփներանգ
Լքկեալ զխորհուրդքս հեշտ կամակ
Սիրոյ բաւղին ի մոլար :

Լյւ նորանոր աւուրց շար
Օերգ ուխ ի սահ քարշէին
Յանըզգալին զառ ի վայր
Օերազ եւ զսէր միասին :
Իբրեւ ծաղիկ անցական
Թափեալ զկոչնոց նախ քան զժամ
Ինդ ճաշակցին զուարթ ճակատ ,
Իայն բաստն՝ հեշտից ի պարգեւ ,
Թափեալ տերեւ առ տերեւ ,
Շաճկէր զուղին սըգապատ :

Լյւ արդ ի նոյն վայրաց ծիր
Օոր ճեմք լըքին մեր քայլից ,
Պարձ ծն՝ գընամք ի խընդիր
Տարփից սիրոյն եւ հեշտից .
Կոխեալ զափունսն թարշամ
Լըցուք տարեացն ընդ շըրջան .
Որ զի աղօտ յիշատակ՝
Իբր ըզմընայլ աստղ ի ստուեր ,
Ի նսեմ երանգ ներկէ դեռ
Սին զանցելոյն ըզգիտակ :

Լյւս ընդ երեսս աշխարհի
Շապեաց նախկինդ արեգակ .
Տե՛ս՝ որ գիշեր խաւարի
Պատէ զայն տիւ փայլունակ :
Վոգ բնաւ՝ նդ երկնիք ժամէր սփիւռ :

Տերեւ , ալիք եւ զեփիւռ
Տային ախորժ կարկաջիւն .
Տերեւն արդ կայ թառամօտ ,
Լյւ հողմն յալիս ցամաքօտ
Շըջէ յողորմ խուլ հեծիւն :

Ղանաչիցն զափանդ գեղ ,
Կամ ըզծովակդ արծաթի ,
Յոր ճօճ ճեմի արդ ի լեղ
Լըկար ափանց պատկերի :
Նընչէ յալիս քաղցր անուն . . .
Լյւ անդրադարձ չիք նորուն .
Սընչէ ընդ վէմ լոկ կոհակ :
Ո՛վ զոր անուն դու ձայնես .
Ինդ մորենիս ո՛չ գիտես
Օ՛անունդ շիրմին ի քանդակ . . .

Լյւր յափն հեռի՝ ուր վըտակ
Կաթոգի՝ նդ բլուրսըդ պարզի ,
Օպալատնրդ տե՛ս վայրահակ՝
Սրփուեալ ի ջուրս հովանի :
Ինդ ի յօտար կերպարան
Նընչտակ՝ յերկնէ վտարական
Սառեաց ի քեզ զերկնից հրատ .
Նիմ այդ սարսուռ . հիացքդ էր .
Ուրու մի է այդր յերեք
Ինդ ոտնաձայն խանդակաթ :

Լյւ , ուր ուրեք եւ կոխես ,
Ինդ սուգ , ամայք են եւ մահ .
Լյւ բողբոջեն լոկ ընդ հետս
Տագնապ մըտաց , ցաւ զըժնեայ :
Նա սիրտն յոր դու կաթոգի
Պտուղս ամբարեր , զոր ըզկնի՝
Լյւ , ոչ կթեսցես յալեւոյթ :
Կորոյս ըզյուշդ անդ մոռաց .
Լյւ խանձն ըզփառսդ ընկըղմեաց .
Լյւ պախտիք տուան քում բարւոյդ :

Լյւ եւ պատրանք մըթազգած
Ինդ ամպ մըռայլ փախեալ փոյթ .
Լյւս իղձ յուսոյն խոնջ յընթաց
Շալեաց ըզթեւսն կապոյտ :
Լյւ առ ցաւոցըդ դըժմիտ
Թառամեցաւ քոյ ժըմիտ .
Լըգոյ քոց ձայնք լըռեցին .
Յողբ դու լուծար հալ եւ մաշ .
Լյւ ձիւնացան հերք խարտեալ
Ի ձմերաց շունչ յարծաթին :

Սապէս յօտար մինչ ափանց
Ի հայրենին օթեւան
Պանդուխտ յանգէտըս բըռանց
Վայ գալտ յետ ցիր թափառման .
Վայ յարկն իւր սուրբ աւերակ ,
Եւ վտակ ծաղկացն ցամաք .
Իշուրք իւր յորումն ծածկին .
Եւ առ սեմովքն հըրճուական
Հաջէ շուն ժանտ ի մըթան
Ինդդէմ սնուցիչ իւր ձեռին :

Եւ ոչ զգայունք ծանրալիր՝
Վամանակին ընդ հարկաւ ,
Ոչ աչք եւ սիրտ վըշտակիր ,
Բտուերն այն ոչ ես դու բնաւ .
Ինչպա՛ յամաց դու ալեակ
Ի զտմոյն թարշամ՝ նըշխարսդ արկ՝
Օ որ շունչ աւուրց ցնդէ սփիւռ .
Օ երդ ջուրցն ՚ի գնաց հոսեալ վայր
Տերեւ ցամաք վայրապար
Ինդ ծուփս ալեաց սահ՛ի դիւր :

Չէ ժամս աստէն ժամ ժըմտից
Ինդ վաղափուտ վարդենի .
Ոչ գողտր հեծիւնըս տարփից
Խառնել յաւաչ քընարի .
Ոչ յանդ անբեր հանել ցան
Իդձ եւ խորհուրդ անախտան՝
Ի շունչ երկնից հողմավար .
Ոյց ժամանակ համաջինջ
Չներէ ի փթիթ ծիւ ժամս ինչ
Յամարանիս մեր սրավար :

()՛ն զալն ի բլուր յառեալ մեր ,
Ուր ծագէ աստղ այգածին ,
Օ փայլն ողջունեմք երկնաբեր՝
Շողող հեռուստ ի բացին :
Սըճիտ ճաճանչն եւ զեղուն
Փայլէ աշխարհ յալն հոգւոյն՝
Ուր հեշտ հաւատք թռիչս առնու :
Թշնդայ քո սիրտ սուրբ յուսով .
Ինդր ի սըլացս հապճեպով՝
Իւցուք ըզթեւսըն մահու :

Օ դուր յանջըրդինս առապար
Ինաւք ընդ ոտիւքս եղծանին .
Ե՛կ , յաւերժից ուր դադար՝
Ինդ եւ անցեալք գըտանին :

Ինդ եւ երազք մեր սիրունք ,
Ողջոյնքս յետին՝ յարտասուք ,
Հառաք եւ իղձք մեր անգիւտ .
Ինդ փըթթեցի հասակ ժիր ,
Ուռնիթք սըգոյս թախծալիր
Վարձցին ցաւոցս անկապուտ :

Սապէս մինչ հողմ աշնանի
Վըշտէ զըստուերս անտառաց ,
Նո՛ւթառն անդէն նըրբենի
Լըբեալ զտանիս արքունեաց ,
Ճախրէ յարեւ յընթացս իւր ,
Եւ սաւառնեալ հուռ յաղբիւր
Ուստի նա զլոյսըն հոսէ ,
Ինդ առ ոտսն այլ իմն երկինք ,
Լըշալոյս նոր եւ բունիկ՝
Տարփիցն ի գուծ գըտանէ :

Վրոյն՝ որ ի սուրբ արքայն սուգ՝
Ինմահ ըզցաւս առադրեաց ,
Ետեւ զհասակ իւր առոյգ
Նո՛ւլ ծիւ ի փթիթս՝ յարտասուաց :
Սին իւր յըստուեր տապանին
Օ երդ աղաւնեակ տայր հեծիւն
Ի զուարճ նոճիս Վարմէ՛լայ .
Սիրտն ի լամբար լուսալիր ,
Վանգէր գանչէր զերդ դաբիր
Ուր երգք հընչէն յարակայ :

ԼԱՄԱՐԴԻՆ

Ֆրէսինուս գաղղիացիին :

Ղուկաս Վիոնեսիոս Ֆրէսինուս
Ծնաւ 1763ին ՚ի Վիւրիէր, որ Լաբա-
լիոն քաղաքին մօտերը կ'իյնայ : Իր բա-
րեպաշտ ծնողացն օրինակովը յորդո-
րուած՝ մատաղ հասակէն վառուեցաւ
սրբազան բաներու սիրով, որուն հետ
ուսման սաստիկ փափաք մ'ալ միանա-
լով, առանց դանդաղելու յայտնեց հօրն
որ կ'ուզէ ինքզինքը Լստուծոյ ծառայու-
թեանը տալ : Նոողքը դէմ չկեցան իր
կոչմանը, և թէպէտ ցաւեցան տեսնե-
լով որ խիստ շուտ կը զրկուին իրենց
զաւակէն, Լարիզ խրկեցին զինքը Ռո-
բերտեան վարժարանը : Ֆրէսինուս